

© Karen Opstelten

TENTOONSTELLING GROEN

Ja, groen, de kleur die we meteen associëren met de natuur. En dat voelt goed, vertrouwd. Daarbij dagen ook alle schakeringen het oog uit om te observeren en te beleven.

Maar groen is meer dan alleen de kleur. En dat is voor de kunstenaars – allemaal al lang geen groentjes meer in hun vak – in ruime mate aanleiding geweest om dat dan ook weer te geven in hun werk. Met als resultaat een prachtige, veelzijdige tentoonstelling.

De aan *Groen* deelnemende kunstenaars – van wie u op de volgende pagina's een portret vindt:

Dominique Ampe | Eric Beets | Wil van Blokland
| Joke Burgman | Truus Groen | Joop Haring |
Geertrui van Herwijnen | Annelies Horden | Dorrit
Klomp | Rob Komen | Lucas Lelieveld | Susana
Mulas Lastra | Dirck Nab | Ursula Neubauer |
Noortje Peerdeman | Gigja Reynisdóttir | Marina
Rupert | Saskia Spitz | Elly Stolwijk | Liesbet Tol
| Tineke Tukker

De tentoonstelling, die te zien is in onze huidige expositieruimte op de eerste etage van de villa van Huize Kranenburgh, loopt t/m 2 juli.
Opening zondag 7 mei 17:00.

KANTLIJN

Het thema van de komende tentoonstelling wordt al snel geassocieerd met de natuur maar het woord groen herbergt meer betekenissen.

Groen is het nieuwe zwart: hoe de beeldende kunstsector worstelt met de klimaattransitie. Dit is de kop boven een groot artikel in de NRC van 1 februari over duurzaamheid in de kunstwereld – geschreven door Lucette ter Borg.

Klimaatverandering en duurzaamheid is voor veel kunstenaars een belangrijk thema. Hoe doet de kunstwereld het zelf als het gaat om duurzaamheid? NRC deed onderzoek en kwam tot alarmerende conclusies. De Nederlandse kunstwereld verduurzaamt in vergelijking tot buitenlandse instellingen traag en is slecht geïnformeerd over mogelijkheden tot klimaatadaptatie.

Hoewel de hedendaagse kunsten een progressief imago hebben, schittert het onderwerp in alle doorzochte meerjarenbeleidsplannen van kunstinstituten in Nederland door afwezigheid. Acht van de tien door de krant onderzochte musea namen sponsoring aan van vervuilende bedrijven of financiële instellingen die investeren in fossiele industrie.

Het progressieve imago komt dus vooral door de maatschappelijk geëngageerde kunstenaars die tentoonstellingen van vooruitstrevende kunst organiseren aan de voorkant. Het werpt de vraag op: hoe vooruitstrevend is de achterkant? Bijvoorbeeld verduurzaming van gebouwen waar vooral musea mee kampen. Of tentoonstellingsbeleid met vervuilende reisbewegingen.

Het valt op dat de huishoudboekjes van de meeste kunstinstituten sinds de bezuinigingen van VVD-staatssecretaris van cultuur Halbe Zijlstra in 2011 noodgedwongen kloppend gemaakt worden door de jacht op groeiende bezoekerscijfers en hogere inkomsten. Bijna niemand realiseert zich hoeveel de productie en het afval van een expositie kost: wanden, plastic, glas, vitrines, geplastificeerde lay-outs met gegevens behorend bij de tentoonstellingen, etc. De kunstwereld stoot jaarlijks 70 miljoen ton CO2 uit waarvan 18 miljoen ton voor zakelijke reizen en kunsttransporten.

In Nederland bestaan geen specifieke getallen. Kunst valt onder Cultuur, Sport en Recreatie, die in 2021 goed was voor 428.000 ton CO2. Even ter vergelijking: de gemiddelde Nederlander stoot ongeveer 8 ton uit.

Hedendaagse kunst heeft het idee van zichzelf dat ze tot een voorhoede – zeker wat betreft maatschappelijke thema's zoals klimaatverandering – behoort. Echter in het doen en in het handelen blijkt kunst eigenlijk helemaal niet zo'n voorhoede. Daarom deze kanttekening om even in de kantlijn stil te staan bij wat *Groen* kan betekenen.

Tot slot: *Kunst kent geen compromis, terwijl het leven er vol van is.*
(Günter Grass)

GROEN

TENTOONSTELLING
KUNSTENAARSCENTRUMBERGEN.NL
7 MEI T/M 2 JULI 2023

Dominique Ampe

'Groen is voor mij een bijzondere halte op een gekleurde weg van blauw naar geel. Zo vind ik mijn droomboom – aantrekkelijk vrij in de ruimte, klaar en statig van detail en contour. De boom in zijn context. Die is met het oog alleen niet grijpbaar, die wil ervaren worden. Het geheim van de natuur is wat het onzichtbare of onstoffelijke van wind en licht doet met het zichtbare.

Het gebruik van groen is voor mij een eerbetoon aan de natuur.'

Bomen spreken
| aquarel

Eric Beets (ericbeets.nl)

'Er wordt wel gezegd dat groen de kleur van hoop en vrede is, en daar houden we ons maar aan. Het is een fijne kleur om mee te schilderen.

Op bijna al mijn schilderijen is groen aanwezig om vele redenen. Ik vind bijvoorbeeld groen raadselachtig en ik streef naar een schilderij dat niet meteen geïdentificeerd kan worden. Groen beschouw ik dus als mijn trouwe en tegelijk mysterieuze vriend bij het schilderen. Dit schilderij toont dan ook veel eigenschappen van groen.'

Park | olie op doek

Wil van Blokland (wilvanblokland.nl)

'Deze installatie bestaat uit glanzende groene keramische platen van verschillende niveaus. Daartussen een roodharig meisje van porselein. Ze lijkt zich te verschuilen en toch knalt ze eruit. Ja, verstopten is moeilijk als je roodharig bent. Bij uitzondering heb ik voor deze thematentoonstelling een autobiografisch

gebeuren als bron voor een keramische installatie (met een figuratief element) gebruikt. Meestal werk ik met abstracte begrippen als concentratie, verbinding, eenvoud en essentie. Maar wel met de mens als inspiratiebron.'

Roodharig meisje in het groen | porselein, geglazuurde klei

Joke Burgman (jokeburgman.nl)

'Vanaf 1996 ontwikkel ik een abstraherende beeldtaal met figuratieve associaties over wat de natuur met mij doet. Ik lees me in op vele fronten en geef me over aan mijn onderbewuste, om uit te drukken wat dit mij doet: hoe de westerse mens met zijn habitat omgaat, en alle deformaties die dit teweeg brengt. Ik moet dit uitbeelden, om niet te verdrinken in een pool

van machteloosheid.

Het resultaat is extravert werk, wat niet makkelijk benaderbaar is. Het vraagt tijd om het op je in te laten werken.'

zonder titel | acryl op doek

Truus Groen (truusgroen.nl)

'In dit werk wordt een groen landschap weerspiegeld in een caravanraam. Het fotobeeld ontstaat onderweg, in een spontane ontmoeting met de natuur. Het proces van uitsnijden en verwerken achter perspex roept een bepaalde mystieke sfeer op en versterkt wat ik in de natuur zie.

Mijn werk gaat vaak over landschappelijke en natuur- thema's. 'Groen' staat mij op het lijf geschreven: mijn naam is 'Groen', ik ben geboren in een 'groen' dorp, waar wij 'de Groentjes' werden genoemd.'

Window – Groen | foto op dibond

Joop Haring (joopharing.com)

'Op de fiets in Amsterdam stond ik laatst met velen te wachten bij het stoplicht. Tot iemand heel hard riep: 'GROENNN!' En daar gingen we...

De kleur van de natuur voelt vertrouwd, veilig en aangenaam. Groen zit vaak in mijn werk, ik kan er veel mee uitdrukken. De werken die hier getoond worden, zijn onderdeel van het project *The Golden Light*, ontstaan in Varanasi, India. In dat ontstaan speelde de relatie tussen *licht* en *religie* – en ook *groen* – een belangrijke rol.'

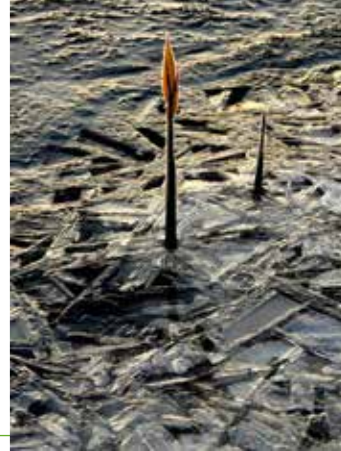
Sunday Morning Light II
| pastel

Geertrui van Herwijnen (geertruivanherwijnen.nl)

'Groen is leven, groen is groei, vol belofte op weg naar voltooiing. Het van groen dromende rietje heeft een visioen: eens zal ik mij in volle glorie spiegelen in het water van de sloot, glanzend groen met een wuivende pluim. En als een speer boort het rietje zich door het ijs.

Mijn fotowerk ontstaat op mijn struintochten door het Bergense land waar allerlei merkwaardigs mijn oog binnendanst. Vaak vraagt men: hangt je camera aan een drone? Nee, ik kniel.'

Droomt van Groen | foto

Annelies Horden (annelieshorden.nl)

'Ik verzamel en sorteer afvalmaterialen. De regelmaat, structuur en eenvoud daarvan zijn van essentieel belang. Eindeloos experimenteren – met minder steeds meer kunnen. Door de werkelijkheid te versimpelen voeg ik er meer aan toe. Mijn objecten en installaties laten ieder op eigen wijze de "schoonheid" van afvalmaterialen zien. Ik manipuleer het

leven van alle dag en maak zichtbaar waar anders aan voorbij gegaan wordt.

Mijn *woekerwarrel*: een "plant" met uitlopers, gemaakt van platte winddoppen en openingen van blikjes.'

Woekerwarrel | wandobject

Dorrit Klomp (dorritklomp.nl)

Waterplanten, kleuren en nuances zijn op een eigen, subtiele, wijze geschilderd. Er zijn slechts een of twee waterlelies te zien op het oppervlak en wat de compositie betreft: groen overheerst, maar er zijn ook tinten van rood, roze, aquamarijn en oker.

Techniek: verschillende kleurpigmenten over elkaar, schijnbaar willekeurig maar toch doordacht, zodat er een juiste compositie ontstond. Een zelfstandig ontwikkelde ei-tempera techniek leverde transparantie op – wat het werk juist intensief maakte.

Waterlelie | olieverf en ei-tempera

Rob Komen (*robkomen.nl*)
 'Aan de rand van het bos liggen deze meertjes. Vol graspollen en rietkragen. Eenden en andere watervogels spetteren er rond. De schemering valt en de windvlagen rimpelen het water. Je komt er nauwelijks wandelaars tegen – en dus is er rust en ruimte. Deze verlaten plek ga ik niet verraden – houd ik voor mezelf. Ooit maakte ik de fout om een andere stille plek te vertellen aan anderen. Die vertelden het weer door en ja, nu is het gedaan met de rust en kom ik er zelf niet meer...'

Lucas Lelieveld (*lucaslelieveld.nl*)
 'Mijn werk gaat doorgaans over dagelijkse, herkenbare plekken. Deze serie gaat juist over gewone plekken die ongewone plekken zijn geworden. Plekken met littekens. Wat zie je nog terug van de levens die zich hier hebben afgespeeld? Welke geschiedenis verbergt zich in deze ruimtes? Zoals in al mijn werk gaat dit ook over wat we wél en wat we niet (kunnen) zien van onze omgeving.'

Onderstaand werk maakt deel uit van de installatie *I have been there before*.

Susana Mulas Lastra (*susanamulas.nl*)
 'Groen associëren we direct met de natuur en dus ook met de bescherming van het milieu. De natuurlijke wereld inspireert mij, een natuur waarvan we deel uitmaken. Met "groene gedachten" verbeeld ik organismen die voor onze ogen verborgen zijn en die ik bewonder om hun onvoorstelbare schoonheid, diversiteit en hun waarde voor het leven op aarde. Ons gedrag en de verstoorte relatie met de natuur bedreigt ze. De pasteltekeningen uit de serie *Sea Flower* zijn geïnspireerd op de schoonheid van Nudibranchia (zeenaaktslakken).'

Sea Flower II | pastel

Dirck Nab (*dircknab.nl*)
 'Naast andere onderwerpen neem ik van tijd tot tijd de zee als motief voor mijn schilderijen. Het is steeds weer een opgave om, bij het zien van het geweld van de zee, het gevoel weer te geven dat dan wordt opgeroepen. Snel gemaakte schetsen met zwart krijt, onder wisselende weersomstandigheden, dienen als steun en inspiratie bij het maken van mijn houtsnedes en schilderijen.'

De Woelige Zee | olie op doek

Ursula Neubauer (*ursulaneubauer.nl*)
 'In oktober 2022 verbleef ik in ArtCeB, een kunstenaarsresidentie in Botopasi, een Saramaccaans dorp in het oerwoud aan de Suriname Rivier. Een geweldige ervaring. In het oerwoud zijn chaos en levenskracht alomtegenwoordig en alle schakeringen groen dagen het oog uit om in deze wildgroei te observeren en ordening te scheppen. Ik heb mezelf ten doel gesteld deze elementen te verbeelden met het meest basale tekenmateriaal: houtskool – ruw en broos. Het is dan ook het favoriete uitdrukingsmiddel in mijn vele media omvattende werk.'

ten doel gesteld deze elementen te verbeelden met het meest basale tekenmateriaal: houtskool – ruw en broos. Het is dan ook het favoriete uitdrukingsmiddel in mijn vele media omvattende werk.'

Oerwoud | houtskool op doek

Noortje Peerdeman (*noortjepeerdeman.com*)
 'Samen op weg naar een groene toekomst, duurzamer leven, je meer bewust worden van onze mooie aarde... Laten we daar ons best voor gaan doen. Dit schilderij verbeeldt een vrouw in een orangerie, omgeven door prachtige planten. Zij is zo onder de indruk van deze pracht dat de rest van de wereld haar even ontgaat.'

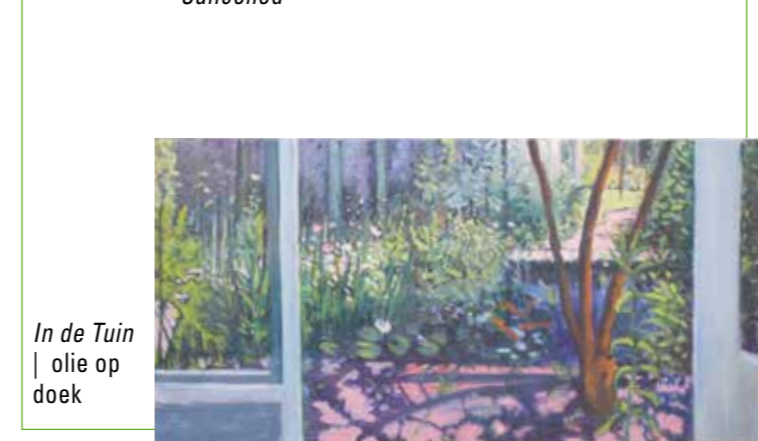
Orangerij | olie op doek

Gígja Reynisdóttir (*gigareynisdottir.com*)
 'In mijn werk verweef ik mijn twee grootste inspiratiebronnen: de natuur en de condition humaine. Kenmerkend is de centrale rol van de mens in vorm en gedrag. Door toepassing van natuurlijke vormen en/of materialen weerspiegelen actuele maatschappelijke thema's die mij op dat moment bezighouden. Thema's zoals intermenselijke relaties, vergankelijkheid, sociale cohesie en natuurbehoud zijn een terugkerende factor.'

Hidden world | aquarel op Grote klis

Marina Rupert (*marinarupert.nl*)
 'Ik werk vanuit het zorgvuldige kijken naar licht, kleur en vorm. Ik schilder vanuit het huis, mijn tuin, landschap, bos, duin en zee. Ik schilder het groen van de natuur. Na de winter wordt het weer groen, altijd... Hoopvol! Of, zoals David Hockney zegt: *Spring Cannot be Cancelled*'

In de Tuin | olie op doek

Saskia Spitz (*saskiaspitz.nl*)
 '*Creature Adam lost the green Earth no. 1* is onderdeel van een klein groen project. Bezorgdheid over de aarde, licht humoristisch. Uitgevoerd door de eerste mens Adam op het doek te plaatsen – verstrikt in het oerwoud, toen dat er nog was. En daarom past naar mijn mening dit werk – uit een kleine serie tweeluiken – perfect in deze tentoonstelling.'

Creature Adam lost the green Earth | olie op doek

Elly Stolwijk (*ellystolwijk.nl*)
 'Twee kledingstukken in deze expo: Langdurig onderzoek naar mijn vaders dwangarbeidersverleden in WOII sloot ik in augustus af met een bezoek aan Duitsland. Daar kocht ik een groene hoodie die ik vervolgens droeg bij het schrijven over zijn geschiedenis. Dan een actuelere kwestie: de klimaatcrisis. De rebellen van Extinction Rebellion vragen op vreedzame wijze aandacht voor de vernietiging van de aarde. Ze rebelleden voor allen die getroffen worden door de klimaatcrisis. Ze rebelleren voor het leven.'

Rebel | flanel

Liesbet Tol (*liesbettol.nl*)
 'Ik heb altijd sterke kleurassociaties met woorden, namen en begrippen. Daarom heb ik er voor gekozen om de maanden mei en juni te schilderen in twee schakeringen groen. Mei met ronde vormen, juni meer als gras. Eind juni staat in het astrologische teken Kreeft en dat moet wateriger en blauwer. De ondergrond is contrasterend lichtrood. Daarbij speel ik met tekstfarden, gebruik krijtjes en kras in olieverf, acryl en pigmentpoeder – tot het lijkt op wat ik al voor me zag. Zo is het werk een avontuurlijk proces.'

mei, juni en een beetje kreeft | gem. techniek

Tineke Tukker (*tinetekukker.nl*)
 'Mijn beide olieverfschilderijen in deze tentoonstelling zijn beelden uit mijn jeugd tussen de groene heuvels. Het hier afgebeelde is een schilderij van een dal – tussen de groene heuvels – dat niet meer in deze hoedanigheid bestaat. Voor mij zijn de landschappen in Nederland constant in beweging. Onze natuur is gecultiveerd, het is voor mij een schijnen en verdwijnen. Deze schilderijen zijn mijn herinneringsbeelden aan de mens in zijn groene landschap.'

Zwoele Zomer | olie op doek

SCHILDERSVERDRIET 99

Componist György Kurtág tovert met klanken. Als ik thuis iets opzet van hem – muziek voor ensemble, zang of wat dan ook – blijft mijn aandacht steeds gevangen. Muziek met een intiem kamermuziek-achtig karakter, miniem klankenweefsel dat onverwacht wordt verstoord door een harde snerp. Ik zit dan vaak in gedachten klontjes verf te spreiden over een denkbeeldig vlak. Met van die incurante kleuren die nooit zijn uitverkocht. Emo Verkerk had het in de Volkskrant ook al over die vergeten kleuren. Ze mengen niet goed, maar sturen je als schilder een andere picturale kant op. Ik hou van een avontuurlijk ambacht.

Om life bij Kurtág's muziek aanwezig te zijn is op zich ook een avontuur. Maar dan zonder die denkbeeldige verflontjes, omdat de muzikanten mijn volle aandacht opeisen. Want het is fascinerend om te zien hoe de muziek zich door het ensemble heen verspreidt. Dat soort teamwork is een schilder vreemd.

Na het laatste capriccio naar huis. Het was laat geworden. Op het station een vervelende confrontatie: de NS was het spoor bijster geraakt die avond. Na veel vertraging moest in Heerhugowaard ook nog 40 minuten worden gewacht op aansluiting naar Den Helder. Humeurig liep ik het saaie, ellenlange perron op en af. Mijn dame stond onder een lamp haar krant te lezen, verderop zat een meisje eenzelig op haar telefoontje te tikken. Verder was er niemand, niet eens 'n kat. In dit soort situaties verlang ik naar mijn hol, ver van tochtige persons en desolate duisternis. 'Heb je die nachtegaal gehoord?' vroeg mijn dame toen ik langs haar liep. 'Nee, ja, nu hoor ik hem ook!' Wat idioot, een nachtegaal in volle zang rond middernacht in de verstedelijkte nieuwbouw van Heerhugowaard. Nachtegalen horen in het GROEN van ruige duinbosjes aan de zeereep. Ik had nog ruim de tijd om naar hem te luisteren. En dan hoor je weer eens dat een nachtegaal helemaal niet zingt: hij tokkelt, slaat, snerpt, fluit snoeihard reeksen scherpe tonen, crescendo, decrescendo en babbelt soms zachtjes wat voor zich heen. Een nachtegaal is een eigentijdse music maker! Kurtág zou zich begrepen voelen.

Michiel Hertroys

ACTIVITEITEN LEDEN

(voor vermelding in deze rubriek: stuur je info aan de redactie)

- **Esther Koeman** (s)T*ART 0.5, Galerie Zaansgroen, Zaandam, 22/23 apr | solo, Galerie Klein Zwitserland, Schoorl, mei/dec | *Onzichtbare Monumenten*, Kunstuitleen, Alkmaar, 15 apr – 28 mei
- **Nan Mulder** *Celebrations*, expositie + boekpresentatie *Proof*, Aratoi Wairarapa Museum of Art & History, Masterton (NZ), t/m 4 jun | *Print Santa Fe*, kunstbeurs, Santa Fe (USA), 28 – 30 apr
- **Gea Karhof, Nan Mulder** *Prins & Multiples*, Galerie De Ploegh, Amersfoort, t/m 16 apr
- **Gígja Reynisdóttir** *Between Art & Nature*, Galerie Klein Zwitserland, Schoorl, t/m 23 apr

- **Jan van der Haven, Joop Hollanders, Ger Viegiers** expo, de Coöperatie, Schoorl, bez. op afspraak 06-14161899
- **Nelleke Hulsen** *Vezelkunst*, galerie Bollenstreek, Hillegom, t/m 12 mei
- **Bill Kunst** expo, *Kunst & Kitchen*, Den Helder, 13 mei t/m 14 jun
- **Susana Mulas Lastra** *Tekenkabinet XI*, BMB, Amsterdam, t/m 30 apr | *De lente gevierd in grafiek*, De Waag, Haarlem, t/m 14 mei | *Orange Mon Ange d'Orange*, NL44, Gent (B), t/m 20 mei | *Tekenkabinet XI*, Art Singel 100, Amsterdam, juli
- **Wil van Blokland** *Kunst in het Klooster*, Oude Kloosterschool, Westbeemster, 24/25 jun, 1/2 jul
- **Elly Stolwijk** *Schok*, 22-25 jun

KUNSTENAAR VAN DE MAAND IN HORTUS ALKMAAR

Zeven van onze kunstenaars zijn in het komende seizoen Kunstenaar van de Maand in Hortus, Alkmaar. Zij exposeren er in de speciaal daarvoor ingerichte kas.

- april: **Piet Lont**, graficus
- mei: **Margje Kuyper**, schilder
- juni: **Sies Vrasdonk**, keramist
- juli: **Anneke Helder**, schilder
- augustus: **Hans van Marwijk**, schilder
- september: **Fennanda Eleveld**, schilder, graficus
- oktober: **Ursula Neubauer**, graficus

Open voor bezoek:

donderdag en vrijdag 10:00 – 17:00
zaterdag en zondag 12:00 – 17:00

(hortusalkmaar.nl)

SOCIËTEIT

Elke laatste vrijdag van de maand (uitgezonderd juli en augustus) soos van kwart over vijf tot half acht. Elkaar weer ontmoeten, genieten van de meegebrachte hapjes en met altijd als middelpunt een kunstenaar die een presentatie geeft van zijn of haar werk.

Programma voor de komende maanden:

- . 28 april **Malou Nahuys** schilder
- . 26 mei **Esther Koeman** mixed media
- . 30 juni **feestelijke afsluiting** van het sociëteitsjaar met chanssonnière **Marit Verwer** en meester-begeleider **Cees Oud** op accordeon/piano, waarna we, zoals elke zomer, twee maanden op reces gaan.